

Posudek vedoucího diplomové práce

Lucie Bernášková

Kognitivní funkce u pacientů intoxikovaných metanolem

FF UK, Katedra psychologie, Praha 2014

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D.

Oponent: MUDr. Gabriela Šivicová

Diplomová práce se zabývá velmi aktuální a specifickou problematikou, která otřásla důvěrou v poslední nejvíce rozšířenou návykovou látku, k níž se odedávna a zvláště v současnosti lidé stále více uchylují. Jedná se o hromadnou otravu tzv. pančovaným alkoholem s obsahem velmi nebezpečného toxinu, metanolu. Téma ukazuje možnosti psychologie přispět k diagnostice a v budoucnosti možná i pomoci v terapii jedinců, kteří byli takto postiženi.

Autorka DP, paní Lucie Bernášková, se rozhodla věnovat svou diplomovou práci problému zachycení změn (deficitů) některých základních kognitivních funkcí – percepce, pozornosti, paměti verbální i neverbální, exekutivních funkcí – i globálního orientačního posouzení mentálního výkonu, u jedinců intoxikovaných metanolem. Jak uvádí, ve světě nebyla ještě provedena komplexní studie změn poznávacích funkcí při otravě takového rozsahu. Obvykle se jedná jen o popisy jednotlivých případů (zde je potřeba připomenout, že i kazuistiky jsou pro tuto oblast vědění velmi přínosné).

Diplomová práce paní Lucie Bernáškové má klasickou skladbu, tj. teoreticko-literární úvod (45 str.) a na něj navazující empirickou část (43 str.). Písemnictví zahrnuje přibližně 78 titulů, přílohy jsou 2 a nechybí ani seznam zkratk. V úvodní, literární části své DP, shromáždila autorka dostupné informace k otravě metanolem, tj. historické události, při nichž k intoxikaci došlo ať již u jedinců či skupin, příznaky akutní a pozdní, chronické následky a také poznatky k léčbě. Následně se věnovala strukturám CNS, které bývají nejčastěji predilekčně poškozeny, tj. subkortikální oblasti bazálních jader. Teoretický vstup do své práce zakončila informativní statí o kognitivních funkcích, jejichž sledováním se zabývala a popisem konkrétního případu hromadné intoxikace metanolem v ČR v letech 2012-13 se srovnáním s obdobnými hromadnými otravami ve světě.

V úvodu empirické části své DP vymezuje paní Lucie Bernášková jasně cíl výzkumu, seznamuje se strukturou zdravotnických vyšetření, jimiž museli metanolem intoxikovaní lidé projít a jejichž součástí bylo také šetření psychologické. Definuje obě sledované skupiny, tj. pacienty a kontrolní soubor a formuluje hypotézy. Stručně seznamuje s použitými metodami, vybranými s ohledem na senzorycká, věková i vzdělanostní charakteristiky výzkumného souboru. Přihlíží též k omezené délce trvání psychologického vyšetření. Následně nás autorka DP seznamuje s výsledky statistické analýzy a zakončuje obsáhlou diskusí. Komparace výsledků je opět omezena malým počtem literárních zdrojů, souvisejících s výzkumem téže problematiky, jíž se paní Lucie Bernášková ve své DP zabývala.

Z formálního hlediska lze poukázat na několik malých nedostatků terminologických, např. „exekutivní (výkonnostní) funkce“ by určitě bylo vhodnější nazvat – v závorce – „řídícími“; u metody FAB nejsou uvedeni její autoři; na str. 48 se náhle objevuje klinický soubor B, o kterém se dříve nehovořilo a je definován až později; některé drobné citační odchylky, např.

autor stati o paměti je Línek (uveden Preiss); o něco přehlednější by snad bylo sdělit výsledky tabulkou, ale to je již volba autorky. Z metodologického pohledu by možná bylo vhodné vyjít při volbě nástrojů z již provedených výzkumů ve světě a žádném případě nelze zatracovat kazuistické studie, jež nám v tomto ohledu mohou poskytnout cenné informace, nemáme-li k dispozici rozsáhlejší intoxikované soubory, na nichž bychom případně mohli provést „předvýzkum“.

Diplomová práce je, dle mého názoru, vědecky stručná, jasná, pracuje s velmi aktuální problematikou, výsledky jsou dobře podloženy a dostatečně diskutovány, autorka k nim dospěla pod dohledem zkušených badatelů, tudíž i s přihlédnutím k některým drobným formálním nedostatkům si dovoluji navrhnout komisi pro obhajoby její hodnocení známkou „výborně“.

V Praze 14. 5. 2014

Petr Kulišťák